

Leto: II.

Maribor, četrtek 3. marca 1921

Številka: 50.

Bivši črnogorski kralj Nikita Petrović Njeguš umrl.

Odmev fašistovskih izgrediv v Trstu. — Krvavi spopadi med socialisti in fašisti.

Tone Vahtar:

Klerikalizem — zločin!

Maribor, 2. marca.

Cudno donita ti dve besedi in vendar je klerikalizem v prvem pomenu besede zločin in oni, ki ga v naši državi širijo — so zločinci. Zakaj? Zato, ker klerikalizem ni prav nič drugega, kakor volja Rima, oziroma onih, ki hočejo, da postavijo katoliško cerkev kot politično vladarico narodov, ki se hočejo v lastnih narodnih državah po Kristusovih naukih v medsebojni ljubezni svobodno gibati. Kristus, ki je bil tudi človek kakor jaz in vsakdo drugi, ki ljubi svojega bližnjega in veruje v neko nadnaravno moč, kateri je dal človek ime Bog, kateri nam z nevidljivo roko deli dobroto in gorja, ki nas vstvarja in zopet sprejema v okrilje zemlje izrabljena telesa, brez duha (duše) one nevidljive snovi, ki deli telesu gibčnost in ki daje možganom moč misli, ni nikdar niti pomislil na to, da bodo njegovi nasledniki načela, ki jih je on učil in radi katerih je bil on križan, v tako egoistične osebne namene izrabili, da bodo celo v eni državi delili svoje človeške blagoslovne stvari, katero bodo potem v drugi državi proklinjali, kakor neveljavno, čepravno je mnogo bolj, kakor pa ona, kateri so poprej delili svoje blagoslove. Ne mislim tu božjih blagoslovov, ker Bog je prav gotovo z Jugoslavijo kakor tudi monarhijo s poštenim človekom na prestolu zadovoljen že radi tega, ker so se spravili med seboj se ljubeči bratje v eno hišo, kjer hočejo lepo v miru in ljubezni, hvaliti njega, da so tudi oni po Kristusovih naukih prišli do vživanja pravega življenja.

vic, liki drugih narodov na svetu. Kaj nas briga Rim. Rim ni glavno mesto naše države. Tam vladajo naši najhujši sovražniki, ki bi nas raje danes v žlici vode vtopili, kakor jutri, ki nočejo poznati pravih Kristusovih nauk, posebno pa onega glavnega ne, ki pravi: Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe.

Naši duhovni, pristaši klerikalne stranke in njihovi somišljeniki pa niso prav čisto nič drugega, kakor vazali Rima, oziroma italijanskih duhovnih politikov, katerim stoji na čelu papež, katerega je ravnotako in na tak način italijanska mati rodila, kakor pri nas slovenska mati zadnjega gospega pastirja. Da je klerikalizem, posebno pri nas v Jugoslaviji, pa tudi v vsaki drugi državi, zločin, oziroma veleizdajstvo, je vendar v dokaz dejstvo, da smo prvič vsi na enak način ustvarjeni, drugič na enak način rojeni, tretjič na enak način po krščanskem obredu krščeni in četrtič v krščanski veri vzgojeni. Ne bodem rekel vstvarjali, ker bi bila prevelika nepotrebna zamera, ali krstili in v krščanskem duhu vzgajali so nas vendar ravno ti duhovni, ki so danes strastni pristaši Rima in ki nas zato proklinjajo, ker mi to nočemo biti, z enostavnega razloga, ker nismo pozabili, kakor oni, da nas je rodila slovenska mati in nas poleg krščanskega nauka tudi učila, da smo slovenskega pokoljenja. Pozabili pa so na materinske nauke pač oni, ki se danes ponašajo s svojim klerikalizmom, s katerim bi nas spravili pod jarem Rima, ki, kakor rečeno, ni nikdor bil in tudi nikdar ne bode glavno mesto naše države, v kateri se mi kakor pravi kristjani zelo dobro počutimo. In ker se na svetu nič brez božje vednosti ne zgodi, v kar mi popolnoma verujemo,

bodemu tudi Bogu za dobroto, ki nam jih je podelil s tem, da nas je rešil tujega jarma in nas z našimi brati v eni hiši združil, vedno tudi skupno peli hvalo.

Ta Bog pa ni v Rimu, tam sedi le nam enak človek, tujega in nam sovražnega rodu, naš Bog je gori, Bog, ki nam vsem enako deli v svoji neskončni milosti dobroto in gorja.

Klerikalizma pa ta Bog ne pozna, posebno pa še našega ne, ki nam je pod Habsburžanom zapovedal, da dajmo cesarju in kralju kar je njegovega, a sedaj v lastni državi pa o ti božji volji noče nič slišati, vsled česar ga moramo priporočati za vrbe, kakor je on poprej svetoval za Srbe.

Dober kristjan je danes vsakdo, ki po božji volji spoštuje svoj materin jezik, svoj rod in dom; kdor pa sili pod firmo klerikalizma, pod jarem, katerega mu bode naložil Rim, ta pa sam sebe spravlja na natezalnico, kar je prav gotovo proti volji Boga, ki nam je podaril življenje zato, da ga svobodno uživamo v medsebojni bratovski ljubezni v svoji hiši. Saj že star naš pregovor pravi: „Bog živi vse Slovence, pod streho hiše ene.“ Torej zakaj vpijejo naši klerikalci, da so oni, ki ne trobijo v rimski rog, brezverci? Zakaj se ti ljudje družijo z vsemi protidržavnimi elementi proti lastnim bratom, proti lastnemu domu, ko so vendar na ti zemlji rojeni, krščeni in v krščanski veri vzgojeni ravno tako, kakor oni, katerim očitajo brezverstvo. Zato, ker so postali radi odmaknjenih korit izdajalci lastnega rodu, da, celo zatajili so Kristusovo vero, ker hujskajo brata proti bratu, namesto, da bi ga navajali k medsebojni ljubezni. Se več. Njihova jeza radi tega, ker ne morejo vladati v imenu Rima v

svojo osebno korist, jih žene tako daleč, da postajajo veleizdajniki s tem, ko se s takimi družijo in vprizarjajo gonjo proti vsem, kar si želi edinstveno državo po božji in po volji narodovi, ki se zavedamo, da imamo pravico do vživanja dobrot ravno tako, kakor vsi drugi narodi sveta. Nam je vseeno, kralj ali pastir, ker vemo, da smo pred Bogom vsi enaki, a kakor vemo, da je Bog kralj celega sveta, tako tudi vemo, da moramo imeti mi kralja, ki nam je brat in ki pravično vlada nad svojimi brati in jih čuva vsega zla, pa smo uverjeni, da nas bode naš nadvse ljubljeni in spoštovani kralj očuval tudi tega zla, ki se imenuje — klerikalizem.

Notranja in zunanja politika.

* Odločen nastop vlade proti vsem hujšakem proti edinstvu. Naše klerikalno časopisje in njemu podobno radičevsko, zajedničarsko in komunistično kriči te dni na ves glas, da je vlada odredila preganjanje njihovih pristašev in njihovega časopisja. Kakor vedno, tako se poslužujejo tudi v tem slučaju te laži z namenom ščuvati in zavajati nevedno ljudstvo. Vlada ni izdala nikake take naredbe, pač pa je sklenila nastopiti najodločnejše proti vsem hujšakem, ki hujskajo pleme proti plemenu ter s tem izpodkopavajo trdnost in solidnost našega edinstva. Nastopila pa bo enako proti vsem, istotako proti onim, ki ščujejo proti Srbom, kakor proti onim, ki ščujejo proti Hrvatom ali Slovencem. Pri tem pa se ne bode delalo nikakih izjem tudi napram onim, ki agitirajo za Veliko Srbijo ter povdarjajo vedno

skrbeti starost. Po dolgem prigovarjanju je vzela starejšega, a boljsega kmeta v zakon. Bila mu je v vsakem oziru zvesta, pokorna žena in nad vse idealna mati svojih šesterih otrok. Bila pa je vedno zamišljena in izrazito otožna. Posebno veselih družb in inteligentnih krogov se je skrbno ogibala. Najbrž se je bala, da izve mož za njeno preteklost. Pri tem pa se je sušila; dnevno je je bilo manj.

Ko je pred leti začelo padati listje, ko so nas ostavljale priljubljene ptice selilke, ko je prva slana pomorila po naših poljanah, lokah in gozdih slednji cvet, vlegla je tudi ena v postelj, ki je bila za njo smrtna postelj.

Dolge, večno dolge so bile zimske noči. Reva je postala melanholična. Zatočila se je v neko nabožno knjigo, pogosto prejemala zakrament sv. p. kore in z resnično globokoversko potrpežljivostjo čakala na smrt. Zapihljale so zopet tople sapice. Sneg se je zmrznil na visoko gorovje, vračali so se krilati ljubljenci in povsod je nasadila Vesna prvo cvetje.

Takrat je jelo pojemat njeno srce, takrat so dobile njene neko tako lepe oči izrazito podobo umirajočih. Vsi navzoči so bili prepričani, da se ji bliža zadnja ura.

Maks Zemljic:

Nemi grehi.

(2. skica iz kmetijskega življenja.)

Pred dobrimi tridesetimi leti je slovela na razširnem Ptujskem polju Bahačeva hiša. Imela je dobro krčmo, na mernike bogastva in krasno, resnično krasno hčerko.

Mimika je prekašala v ženski lepoti vso okolico. Bila je pravi angel v človeški obliki, poleg tega pa je bila tudi dobra, srčno dobra ter poštena, da jih je dandanes malo takšnih pod božjim solncem. Radi tega pač ni čudno, da je na njenem rožnem obrazu, dostojnem ženskem vedenju in na vsaki sladki besedi obviselo sleherni možko oko in srce. Dekle pa je zavračalo vse snubače. Trdilo je dosledno, da misli na samostan, nikoli pa ne na možitev. Le intimne prijateljice so vedele, da je navezana z roko in s srcem na nekega filozofa iz sosednje vasi. Neka dobra sosedka jima je bila spretna posredovalka. Pod njenim naslovom sta si prišlo dopisovala. Posebno študentovi so bili gosti in polni nebeških sladkih besed. V počitnicah pa je bil visokošolci itak kuhan in pečen v Bahačevi hiši.

Nekega dne je Mimika nepričakovano zapustila vas. Tudi pri najbližnjih

znancih se ni poslovila. Njeni sorodniki pa so razširili vest, da je šla v veliko mesto po primerno izobrazbo, katero bo rabila v svojem bodočem stanu. V resnici pa je šla k neki dunajski babici na stanovanje. Tam je v treh mesecih porodila brhko hčerko, ki ji je pa 2 meseca po rojstvu na veliko žalost umrla. Na Ptujskem polju ni vedela o tej zadevi živa duša niti priči. Student je medtem postal doktor modroslovja, dobil mesto vzgojitelja v najuglednejši aristokratski palači ter odpočival s svojim od rojstva zabitim gojencem po svetu. Mima pa se je vrnila po rokovi smrti kot oveli cvet na očetov dom.

Prvi dni ji je g. doktor še pisal dnevno, s časom postal malobesečen in hladen, konečno pa je umolknil popolnoma. Pisala mu je, prosila in rotila ga je, a vse zaman. Izobraženi in aristokratski kmet je hodil v velikomestnem življenju svoja pota ter — molčal.

Tako je preteklo poldrugo leto, Mima pa je še vedno mislila na njega. Vsa njena čista vera, vse njeno nemajno npanje, vsa njena goreča ljubezen je bila koncentrirana v moči njegove osebnosti. Po dolgem čakanju ji je prinesel vaški pismonoša list z Dunaja. Neizrečno se ga je razveselila.

Radi tega pa je bilo razočaranje, ko ga je odprla, tem večje. Pismo je pisala dunajska prijateljica in se ga je glasilo takkole:

Ljuba moja!

Zalosti me, da Ti moram kot prijateljica javiti sledečo neljubo vest. Tvoj zaročenec se je zaljubil v tukajšnjo bogato Nemko, ne misli več na Tebe in ne na svoj domači kraj. Tolaži se! Nisi prva, nisi zadnja, ki jo je zapeljal neznačajni moški jezik. Takega duševnega velikana boš pač dobila za vsakim plotom.

Tvoja

Anica.

Hlastno je reva prečitala to pismo. Krčevito je stisnila majhno pisemce v pest, obledela ter se zgrudila nezavestna na stol. Navzoči gostje so jo spravili v posteljo ter jo po dolgem trudu vzdramili. Od tega dogodka je reva skrivoma dnevno čitala to poročilo in si s tem tudi dnevno odpirala duševno rano onemoglega srca. Da pri tem ni šlo brez bridkih solz kesanja, je pač umevno. G. dr. modroslovja pa je promenal s svojo bogato nevesto po dunajskih ulicah in živel v razkošnem veselju.

Minilo je precej let. Cas je navidezno zacelil Mimino srce. Začela jo je

le svoje srbsko plemensko stališče. Torej ne gre za kako tlačenje strank kot takih. Naravno pa je, da te odredbe zadevajo najbolj v živo ravno klerikalce in njihove politično moralne bratce, ker so ravno oni tisti, ki hočejo izzvati plemenske spore.

*** Sestava nove hrvatske vlade.** Kakor sino že poročali, je imenovan za hrvatskega bana dr. Tomislav Tomljenović. Ostala mesta hrvatske zemaljske vlade pa se izpolnijo tako, da prevzame notranje posle dr. Bošnjak, socijalno politiko Ancel, prosveto minister n. r. Alaupović, pravosodje poslanec dr. Jovan Kockar, za narodno privredo pa kandidat še ni določen.

*** Vprašanje dvodomnega sistema.** Kakor stoje stvari sedaj, se v političnih krogih splošno smatra za čisto gotovo, da bo predlog v dvodomnem sistemu prepadel ter da bo imela naša država samo en parlament. Istotako tudi ni izgleda, da bi prodrli razni načrti, ki predvidevajo gospodarski parlament. Kakor znano, so bili demokrati že spočetka proti dvodomnemu sistemu, pa tudi med radikali jih je veliko, ki so proti senatu.

*** Socijalno-ekonomski členi ustave.** V ponedeljek in torek so se vršila v Beogradu posvetovanja med poedinimi strankami, da se sporazumejo glede stilizacije onih členov, ki govore v socijalno-ekonomskih vprašanjih. Dosežen je bil popoln sporazum.

*** Razmejitev Dalmaciji.** V Zader je dopotoval gen. Barbarich, delegat italijanske vlade v razmejitveni komisiji za Dalmacijo, kjer se je sestel z dr. Krekicem ter zadrskim guvernerjem Bonfanti-Sinaresom, ki razstopa senatorja Salato. Vsi trije odpotujejo iz Zadra v Split, kjer se bodo vršile prve seje obeh delegacij razmejitvene komisije.

*** Spopadi med Italijani in Albanci.** Med italijanskim okupacijskimi četami v Skadru ter med prebivalstvom je prišlo do krvavih spopadov, pri čemer je bilo obojestransko več oseb ranjenih.

*** Konec vojnega stanja v Julijski Benečiji.** Italijanski kralj je podpisal dekret, s katerim se ukine vojno stanje v Julijski Benečiji.

*** Nemiri v Italiji.** Zveza liberalne mladine v Florenci je priredila po slovesnem blagoslovljenju društvene zasedbe v ponedeljek obhod po mestu, kjer so jih pa komunisti napadli. Dve osebi sta bili ubiti in več ranjenih. Popoldne so udri fašisti v prosvetovalnico kavarniških natakarev, pri čemer je bil usmrčen neki socijalistični organizator. V protest so nameščenci cestne želez-

Kar se ji vrne še enkrat zavest. Z boleznim glasom vpraša tiho: „Koliko je ura?“ „Draga moja, 5 minut čez 12, torej že 21. marc“ odgovori mož. „Pa sem vendar doživela še enkrat pomlad. Moja življenska pomlad me je varala“ — in po dolgem je še pristavila, „odpusti mi pravični Bog!“ Krčevito je držala gorečo svečo. Ob postelji so molili bosedje in domačini. Vsak čas je imela ugasniti. Hipoma pa ji spreleti izpiti, košteni obraz rajski nasmeh in iz suhih ustov zazvenelo so teskorazumljive besede: O, moj dunajski angelček, si vendar prišel? Kje pa je tvoj ata? ...

Sledilo je le šle nekaj globokih vzdihov in došli angelček je ponesel dušo svoje mamice pred Njega, ki ji je nstvaril tako dobro, blago in mehko žensko srce.

Ali pa je odnesel s seboj tudi vse načasne očetove spomine, tega ne vem. Jaz mislim — da ne.

nice in železničarji v Florenci ustavili delo. Policija je aretirala več oseb.

*** Protiboljševiška zarota v Rusiji.** „Pravda“ javlja, da je prišla sovjetska vlada na sled neki protiboljševiški zaroti dijakov. V Charkowu, Kijevu, Moskvi in Petrogradu je bilo aretiranih skupno 214 dijakov.

*** Boji v Georgiji.** Georgijska delegacija sporoča: Napram neki brzjavki iz Carigrada, po kateri je padel Filis v boljševiške roke, konstatujemo, da je glavno mesto Georgije zasedeno od georgijskih čet. Položaj na drugih frontah smatra antanta kot zadovoljiv. — Francoska flota je podpirala v Crnem morju georgijsko vlado pri potlačenju pobune z obstreljevanjem obale. Moskovsko novinarstvo povdarja, da je bil upor posledica grozne bede, ki jo je trpelo delavstvo v Georgiji.

Zanimivosti.

Otroška tragedija. Tragedija, skoro do picice podobna Schönherrijevi Otroški tragediji se je dogodila nedavno v Smirni v Mali Aziji. Tam je živel mornar Stefan Papazoglu z mlado ženo Aglajo ter hčerko Marijo ter 14 letnim sinom Ivanom. Pred par meseci pa je moral nenadoma odpotovati na daljšo pot po morju. Težko se je poslovil od svojega dotlej mirnega in srečnega doma, pri slovesu je naročil ženi Aglaji, naj pazi na otroka, otrokoma pa naj pazi na mater. Ivan je to očetovo naročilo izpolnjeval z vso budnostjo in paznostjo. Tako je le prekmalo opazil, da zahaja v hišo pogostokrat neki vinski trgovec Peter Georgiades. Spočetka se mu to ni zdelo sumljivo, ko pa je Georgiades le vse preveč tičal pri njegovi materi ter se delal v hiši za nekakega neomejenega gospodarja, ki odločuje celo kedar morajo otroci v posteljo, je pričel sumiti. V njem se je bil hud boi, ki ga je končno privedel tako daleč, da je stopil pred mater ter jo prosil naj prepove „stricu“ Petru posete. Mati se je tej dečkovi prošnji seveda smejala in „stric“ Peter je zahajal še dalje k njej in to se bolj pogostoma. Deček je uvidel, da mora nekaj storiti in res. Sel je k Georgiadesu ter mu zapovedujoče izjavil, da mu ne dovoli več posetov pri materi. Georgiades pa se ni le dečku smejal ampak ga je tudi grdo nagnal. Vendar pa je uvidel, da bi stvar postala lahko nevarna, ako bi deček kaj povedal očetu, ko se vrne. Radi tega je bil odšel bolj oprezen. Prihajal je k Aglaji po noči ko sta otroka že spala; vsaj tako sta mislila oba, on in Aglaja. Toda deček je bil zvet čuvar očetove časti. On ni spal; stal je na straži in videl in vedel vse. Kaj storiti? Prošnje in grožnje niso pomagale nič in on se je odločil za dejanje. Vzel je samokres ter se zvečer skril na vrhu ob poti, koder je prihajal Georgiades k njegovi materi. Georgiades je res prišel, deček je izprožil in zapeljevec njegove matere, skrunitelj rodbinske časti je oblezal — mrtev. Ko ga je policija aretirala, je bil čisto miren ter je zadovoljno ponavljal: „Tata bo z menoj zadovoljen, čuval sem mu dom in čast rodbine“.

Dnevna kronika.

— Klerikalno farizejstvo. Na „Stražino“ notico „Demokratsko farizejstvo“ čutimo dolžnost povedati naši javnosti, da je klerikalno kricanje za ime „Jugoslavija“, le izrabljanje položaja v nečedne, hujšakaške in lažnjive namene. Isti klerikalci, ki kriče v svojih listih javnosti, da so oni za ime „Jugoslavija“, so v svojem ustavnem načrtu, ki so ga predložili ustavnemu odboru sami sprejeli, ne ime „Jugoslavija“, pač pa „Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev“, dočim so se demokrati le iz splošnih državnih interesov in interesov miru udali ter odstopili od svoje zahteve, naj se naša država imenuje „Jugoslavija“.

— Vprašanje. Kdo je v Mariboru poverjenik „Slovenske Matice“? Nekdo.

— Ostudno zavijanje in natolcevanje. „Straža“ piše o novem šolskem zakonu: „Pri razmerah v Sloveniji bo eno leto obiskoval otrok verski pouk, drugo leto pa ne, ker se je morda zameril verski učitelj starišem učenca. Odločitev je zausnica pedagogiki, ker preveč izpodkopa avtoriteto verskega učitelja, ki bo po novem šolskem zakonu igrača v rokah raznih liberalnih in socijalističnih starišev.“ Tako „Straža“. Resnici na ljubo pa bodi povedano, kar je „Straža“ zamolčala, da sta za ta načrt glasovala tudi oba klerikalna zastopnika v ustavnem odboru.

— Hijene. De mortuis nil nisi bene, — to načelo bi moralo biti našim klerikalcem, ki so vzeli krščanstvo v zakup ter trgujejo z njim kakor pravi pocestni kričavi krošnjari, še posebno sveto. Toda temu je ravno narobe. Kakor prave hijene rijejo celo po grobovih svojih političnih nasprotnikov in celo narodnih mož, ki so sami storili več, kakor pa vsa njihova farizejska stranka skupaj. Tako napadajo v „Straži“ na ne le kristijana, ampak tudi poštenega človeka nevreden način, novinarja Savčiča, katerega zasluge cenijo ves naš troimeni narod, brez oziroma na to, da je bil pokojni Savčič novinar, toraj stanovski tovariš istih gospodov, ki urejajo „Stražo“. Novinarska organizacija, pri kateri so včlanjeni tudi vsi uredniki „Straže“ in „Slovenskega gospodarja“ je sklenila na zadnjem običnem zboru v Ljubljani na predlog glavnega urednika „Slovenca“ g. Smodeja, da se člani uredništva ne smejo v nobenem slučaju medsebojno napadati. „Straža“ je dobila, kakor vsi drugi listi, tudi pismo tozadeven sklep, ki ga pa — edini list v Sloveniji — ni objavila. Z ozirom na to in z ozirom, da je zadnjič zopet osebno napadla g. Pirca, bomo storili pri organizaciji primerne korake.

— Potrebna potrebnost. Zadnja „Straža“ napada pa prostaki način mariborskega Sokola radi predavanja o spolnih boleznih. Ves svet se trudi, da bi to zlo, ki se je v vojni tako razpaslo, kolikor mogoče zadušilo in ta namen prirejajo javna predavanja celo zdravstvena ministrstva, le hribovski omejenosti gospodov okrog „Straže“ je tako vevlačno socijalno-zdravstveno predavanje nekar, s čemer sramotijo Sokole. Sicer se pa svoji omejenosti in pozabljenosti najbrže niso spomnili, da je sam ljubljanski škof Jeglič nekoč napisal neko podobno rdečo knjigo. Napadanje takega predavanja dokazuje samo, da gospodje še niso pogledali preko lokalnega hribovskega blata. Sicer pa s tem smešijo le sami sebe.

— Kaj je pokojnino onih, ki imajo pravico opcije? Več naših, posebno primorskih beguncev penzionistov, ki so bili svoječasno primorani zapustiti svojo domačo zemljo ter iskati zavetišča v Jugoslaviji, se nahaja že več časa brez pokojnine in vse tozadevne prošnje in pritožbe nič ne pomagajo. Zavrača se jih, češ, da jim mora pokojnino plačati italijanska oblast, ta pa se zopet izgovarja da jim pokojnine ne izplača. Med tem so ti ljudje v veliki večini optirali za jugoslovensko državljanstvo ter postanejo tako naši državljani. Kot takim jim Italija ne bo izplačevala pokojnine; naravno bi bilo torej, da bi ta obveznost prešla na našo oblast. Zanimiv je nek konkreten slučaj, kjer je vojaška oblast odpovedala pokojnino udovi v našo vojsko sprejetega podčastnika, ker je bil pristojen na Koroško. Ali naj sedaj zahteva udova pokojnino od Avstrije? To so pereča vprašanja, katera bi bilo treba pravično rešiti ter pojasniti tudi javnosti.

— Gott erhalte, Gott beschütze... to še danes odpeva in odmeva po sobah mariborskih Nemcev, vnanjim ušesom prikrito, pa tudi na ulico slišno. Tako je nam osebno znana priča v petek večer iz I. nadstropja Gosposke ul. št. 40 slišala avstrijsko himno na glasovirju in iz grla mlade oboževalke Habsburžanov. Ker je zadeva že javljena oblastim, smo prepričani, da — je vse v redu.

— Trma je tudi človeška lastnost. O tem nas hoče očitno prepričati ravnateljstvo gledališča s tem, da je dalo kljub soglasnim protestom zopet za nedeljo

popoldne na repertoar znano šmiro ameriškega rodoljuba. Tej trmi enega posameznika je torej izročena na milost in nemilost usoda našega gledališča. Na pustno nedeljo pa nam je ta trma servirala tragedijo „Mrak“. Imeli bomo torej ob zaključku sezone prav čedno bilanco.

— Z Dežele. V eni okoliških občin so pri uvedbi novih slovenskih uličnih napisov krstili ulico, v kateri stanuje gerent občine, za „Gerenta-ulico“. Radovedni smo, kam bodo nesli tablo, ako se gerent slučajno iz te ulice preseli?

— Vzledna mladina. Iz Pragerškega nam poročajo: V soboto se je tukaj končal pripravniški uradniški tečaj s poslovnim večerom, na katerem se je nabralo za Jugoslovensko Matico čez 1100 K in za tukajšnjo Ljudsko knjižnico „Posvete“ 380 K.

— Imenovanja. V carinski službi so imenovani v Spodnjem Dravogradu: Lovro Zun za carinika tretjega razreda, Franjo Mahorič in Martin Pavlič pa za carinika četrtega razreda; v Prevaljah: Matija Senk za upravnika prvega razreda ter Bogomir Dobnik za carinika tretjega razreda; v Radgont: Udalih Staindl za carinika četrtega razreda; v Murski Soboti: Olojzij Pipa za upravnika četrtega razreda; v Dolnji Lendavi: Andrej Košir za carinika četrtega razreda.

— Naš zastopnik pri kulturnih pogajanjih z Italijo bo dr. Lujo Vojnovič.

— Iz zdravniške organizacije. Letošnji kongres jugoslovenskih zdravnikov se bo vršil početkom septembra v Ljubljani. Glavni predmet razprav bo tuberkuloza v naši državi.

— Premeščen je na lastno željo konceptni praktikant Matija Malesič pri okrajnem glavarstvu v Slovenjgradcu k civilnemu komisariatu za Prekmurje v Murski Soboti, na njegovo mesto pa pride konceptni praktikant istega komisarijata.

— 400 K za ljudsko knjižnico je daroval g. Ivan Soštarič, trgovec v Mariboru. Hvala! Naj najde mnogo posnemovalcev. Ljudska knjižnica.

— Avtomobilska zveza Reka-Trst in sicer zaenkrat samo za poštne pošiljke se je odprla 2. t. m.

— Sprejem gojencev v konjeniško podoficirsko šolo v Subotici. V konjeniško podoficirsko šolo v Subotici se sprejme letos 140 kandidatov. Zadnji termin za vlaganje prošnje je 15. marca 1921. Pojasnila daje vsaka pukovska okružna komanda.

— Žrtva teme. Včeraj smo poročali o nesreči nameščenca skladišča živil Južne železnice Ivana Koljarja, ki se je v ponedeljek ob 21. uri svečer radi teme spodrsnil na stopnišču železniškega vjadukta v Frankopanski ulici ter se pri tem težko ranil na glavi. Kakor pa izvedemo, je med tem že podlegel zadobljenim ranam. Pogreb se vrši danes v četrtek ob 16. uri na pobreškem pokopališču. — Koliko časa bodo še merodajni činitelji zavlačevali razsvetljavo ulic, koder vlada egiptovska tema. Naj jim bo ta zopetni žalostni slučaj resen memento!

— Mizarska strojna zadruga v Celju. Po incijativi štajerske ekspoziture urada za pospeševanje obrti se je o novala v Celju mizarska strojna zadruga, registrovana zadruga z omejeno zavezo. Ustanovni občni zbor se vrši v nedeljo, dne 6. marca 1921 dopoldne ob 9. uri g. Neradu v Gaberju s sledečim sporedom: 1. Poročilo pripravljalnega odbora; 2. Odobrenja zadrugne pogodbe; 3. Predavanje o zadrugnih organizacijah; 4. Sprejemanje članov; 5. Volitev načelstva in nadzorstva; 6. Sklepanje o nabavi strojev in najemu lokala; 7. Slučajnosti. Prijavilo se je do sedaj dovoljno število mizarjev in pred vsem malih mizarjev. Deleži so določeni po 125 dinarjev, tako, da tudi najrevnejši mizar lahko vplača saj po en delež.

— Otroška beda v Evropi. „Le Paupre“ objavlja statistiko o otroški bedi v srednji Evropi. V Nemčiji je en milijon bolnih otrok, v Avstriji jih umira lakote 700.000, na Madžarskem jih je od 100.000 lanske leto rojenih otrok 45.000 bolnih in na Poljskem strada en milijon otrok v pravem pomenu besede.

— **Neresnična vest.** Kakor smo izvedeli, je vest nekaterih listov, katero smo prinesli tudi mi, da je dr. Kimovec kupil odv. pisarno dr. Tschebulla, neresnična ter popolnoma izmišljena.

— **Nemčija vrača romunsko zlato.** Nemčija je pripravljena vrniti 80 milijonov zlata, ki so jih nemške čete odvezle na Valaškem romunskemu državnemu zakladu.

— **Uporni pomorščaki v Kronstadtu** so ustrelili tri sovjetske komisarje. Brzojavni urad v Petrogradu je bil razstreljen.

— **Brezposelnost v Angliji** se je pomnožila v zadnjem tednu za 20.000 in obsega sedaj krog 1½ milijona ljudi.

— **Droblj od Sv. Lenarta v Slov. gor.** Topot vprašamo okrajo glavarstvo: Ali vam je poznan nered v tukajšnjem okrajnem zastopu? Ako da, zakaj ne napravite reda? Tako velika korporacija brez glave! Kdo naj nosi odgovornost v slučaju slabih posledic površnega in lahkomišelnega uradovanja. Navedemo zopet en na celem svetu znani edini dogodek. Kot pregledovalca računov okr. zastopa sta izvoljena gg. Sedminek Josef, trgovec in Korošec Matija, veleposestnik. Ta dva gospoda sta dosedaj natančno in vestno, četudi brezplačno pregledovala letne račune. K pregledovanju računa za l. 1920 pa ju okrajni odbor ni pozval; to delo sta opravila na dan plekarne seje, sedaj v zelo kratkem času, blagajnik in en član okrajnega zastopa. Torej blagajnik je sam sebe revidiral! Popravek častivrednega tajnika okrajnega zastopa v „Taboru“ je res vzor klerikalnega zavijanja. Naš narodni delavec nima „100 in ne 500 K“ mesečne plače! Zakaj ne reče Martinek, da dela brezplačno, ali da dobi na primer letnih 4000 K? — Pred kratkem je bil v gostilni gospe Arnuš katoliški shod. Na mestniki Kristusovi so v krčmi izobraževali svoje ovčice. Največ jih je prišlo iz sv. Benedikta. Župnik Gomilšek je rekel navzočim ženskam, da naj z vso vneto agitirajo za cerkev in njene služabnike. Ako zakonski mož ne uboga, naj mu zakonska žena ne skuha obeda itd. Ta je pač lepa! Govoril je tudi o verokih zakaj so „malo“ propadli pri zadnjih volitvah. Liberalci so baje močno agitirali (laž.) Pravili so, da je v prvi skrinjici vojaka in zato so se volilci klerikalne škrinjice izogibali. Smešno! Duhoviti govornik! Sentlenarski župnik, kateremu se že od daleč vidi vse drugo nego sv. romnost je govoril o treznosti. Pogruhtal pa jo je Martinek, rekel je: „Lubi stariši, slišal sem, da ne pošiljate otrok k Orlem“ ker baje nimajo preveč obleke. Le pošljite je, bodo pa telovadili v spodnji obleki. Ta je zopet lepa. Vi pač poznate kmečko življenje. Ali spodnja obleka ni draga? Kaj pa, če je otrok sploh nima? Zakaj ne rečete, da bodo Orli igrali Adama in Evo?

Kultura in umetnost.

— **Iz pisarne Slov. narod. gledališča.** Na pritožbo cenj. g. C-abonenta izjavlja podpisana uprava sledeče: a) gledališče je pri vsaki predstavi kar najbolje zakurjeno, če pa kurjava ničesar ne izda, je kriva edinole zastarela in slaba naprava centralne kurjave in ne uprava gledališča; b) odboru, ki ga je delegiralo slavno uradništvo in učiteljstvo ob začetku sezone za vpeljavo C-abonementa, je uprava jasno izjavila, da se bodo vršile C-predstave vedno in izključno le kot tretje med abonementi; c) neresnična in zlobna je trditev o poslanih izdaji predstav na C-abonement. Uprava skrbno pazi, da dobe vsi trije abonementi enakovredne in dostojne uprizoritve; d) resnično pa je, da je enodejanka „Vsiljenka“ morala odpasti pri sobotni C-predstavi. Našemu članu g. Cirilu Veluščeku je namreč nenadno ponesrečil njegov oče v Trstu ter je bil že v torek, — ravno pred predstavo „Otroške tragedije“ in „Vsiljenke“ — brzojavno pozvan domov na očetov pogreb. Radi te nezgode je torej morala odpasti že v torek pri B-abonementu igra „Vsiljenka“, v kateri je g. Velušček imel važnejšo ulogo.

Ker se pa še do sobote ni vrnil, čeprav je potekel njegov dopust že v petek, je morala odpasti „Vsiljenka“ tudi v soboto na C-abonement. Dejstvo je, da tudi v tej točki ne zadene noben očitek gled. vodstva, ki je vedno korektno postopalo z vsemi abonementi. Sicer pa je trodejska igra „Otroška tragedija“ sama dolga dovolj, da izpolni ves večer.

Uprava Slov. narod. gledališča.

— **Društvo jugosl. akademikov v Mariboru** opozarja cenjeno občinstvo na današnji recitacijski večer, ki se vrši ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma. Na vsporedu so naši najboljši pesniki: O. Župančič, Fr. Albrecht in Igo Gruden. Ker je to prvi večer take vrste v Mariboru, pričakujemo obilno udeležbo. Vstopnina prosta. Ev. prostovoljni prispevki se hvaležno sprejemajo v prid društveni knjižnici. — Za jutri, to je četrtek 3. marca napovedano predavanje g. dr. Vl. Serneca: „O Sokolstvu“ moral žal odpasti in se preloži na prihodnji četrtek 10. t. m. Odbor.

— **Koncert Simenc-Mezgečeva.** Spored koncerta, ki ga priredita naša priljubljena pevca, sopranistka gđna Slavica Mezgečeva ter tenorist g. Marij Simenc v petek 4. t. m. v kazinski dvorani je nad vse krasno sestavljen. Prva točka, g. Mezgečeva: Dr. G. Krek: Sum vira in zefira; E. Grieg: Ljubim te! Čatalani: Romanca iz opere „La Wally“. Druga točka, g. Simenc: O. Dev: Vzdihi; J. Miel: Cloveka nikar. Tretja točka, gđna Mezgečeva: I. pl. Zajc: Na gondoli; St. Binčki: Da so meni oči tvoje; P. K. Božinski: Pod pendžeri. Četrta točka, gđna Mezgečeva in g. Simenc, duet: M. J. Glinka: Ruska Elegija. — Odmor. — Peta točka, g. Simenc: I. pl. Zajc: Seljanko, dušo draga, romanca iz opere „Lilinka“; A. Lajovic: Serenada; Leoncavallo: Naj te ljubim. Šesta točka, gđna Mezgečeva: G. Meyerbeer: Arija iz opere „Dinorah“; G. Morsko: U haju, haju vitra ne maju; N. Rimsky-Kozakov: Tiho večer dogorajet. Sedma točka, g. Simenc: Aljajev: Ubiti kazak; D. Boikovski: Karioči; Fuccini: Arija iz opere „Tosca“. G. Verdi: Arija iz opere „Rigoletto“. Osmo točka, gđna Mezgečeva, g. Simenc, duet: B. Smetana. Duet iz opere „Prodana nevesta“. Začetek točno ob 20. uri.

— **IX. simfonični koncert Mariborske vojne muzike** se vrši dne 18. marca v Götzovi dvorani z zanimivim sporedom.

— **Nova Finžgarjeva drama.** V soboto se je vršila v Ljubljani prva premijera F. S. Finžgarjeve novitete „Razvalne življenja“, drama iz življenja gorlenjskih kmetov. Drama je uspela jako dobro.

— **„Njiva“** Izšla je 3. številka na 24 straneh s sledečo vsebino: K.: Okrog ustave. — A. Drušković: Delav ko vprašanje v naši socialni zakonodaji. — I. Mohorčič: Referat o gospodarskem svetu. — V. Svajger: Bliznje naloge naših železnice. — Jozef Pat: Češko-jugosloven-ka kulturna konvencija. — Li-tek „Ivan Načkovšek: K ljudskemu štetju v Ljubljani in Mariboru. — Pregled: Zunanja politika. Svetovna boljševska propaganda. Gospodarstvo: Nekaj statističnih podatkov o avstrijski republiki. — Socialna politika: Mednarodni urad dela. — Statistika stavk. — Stanovanjska politika na Češkem. — Kultura: Peter Krapotkin. Na platnicah: Dnevnik. — „Njiva“ izhaja 14 dnevno, posamezna številka stane 6 k. on. Letna naročnina 120 K, za naročnike „Jutra“ 60 K. Toplo priporočamo! Naroča se v upravi „Jutra“, Ljubljana, Sodna ulica 6.

Sokolstvo.

o Jezdni odsek mariborskega Sokola je priredil v nedeljo, 27. februarja, svoj prvi ježizlet pod vodstvom načelnika brata Novaka preko Jarenine v St. Ilj. Udeležilo se ga je 42 bratov v kroju. Odhod iz Maribora 9.30, povratek ob 17. uri, prejahali so 40 km. V Jarenini je bil v gostilni pri Orniku skupen obed in sestanek z jareninskimi brati. Ob tej priliki je načelnik pozdravil z iskrenimi besedami brate najmlajšega Sokola v mariborski okolici. novdarjal

namen in pomen izleta in koncem pozval mariborske Sokole za gmotno podporo mlademu Sokolu v Jarenini. Načelnikovemu pozivu so se bratje radevolje odzvali in zbrali za jareninskega Sokola 440 kron, za kar se je v imenu jareninskega Sokola zahvalil brat Vladimir Skrbinšek. Na potu iz Jarenine v St. Ilj je kmetstvo ljudstvo navdušeno pozdravljalo Sokole pravtako v Sv. Ilju samem. Izlet je v vsakem oziru najlepše vspel.

Sodišče.

Republika sv. Korla v Ormožu.

Preobrat med Avstrijo in Jugoslavijo se ni v celi Sloveniji tako burno izvršil, kakor ob štajersko-hrvatski meji. Ljudska duša se je izbruhala jeze nad trgovci in iz demoralizirane fronte domov se vračajoči vojaki so to ljudsko nevoljo izrabili. Republika in Jugoslavija, to jim je bilo nekaj popolnoma izven vsakega zakona in javnega reda stoječega, nekaj, po čemer so zahrepeneli od trenutka, ko so zunaj na fronti spoznali, da mora avstrijsko in vsenemško zmagovalje doživeti strahoviti polom, kakor se je koncem oktobra 1918 res izvršil. Doma med dolgo vojno tlačeno prebivalstvo se je dalo zapeljati po uniformiranih apostolih neomejene svobode do skrajno posurovelih dejanj. S to vrsto republike je imela že opraviti mariborska porota in zdaj še le so se odigrali manjši slučaji tudi pred vzklicnim sodiščem, ki je v soboto izdalo svojo obsodbo nad dvema takima slučajema.

Kot prvi slučaj so se razpravljali dogodki v Ormoži na dan sv. Karola, 4. novembra 1918. Tu je bil velik sovražnik slovenskega ljudstva, trgovec Adalbert Perko. Ljudstvo iz okolice je bilo nanj ježno, ker mu je Perko med vojno odtegal izdajo sladkorja. V dneh prevrata so si ljudje hoteli nadomestiti s sladkorjem. Perko se je izgovarjal na okrajno glavarstvo v Ptuj, češ, da še ni dobil uradnega dovoljenja za izdajo sladkorja. Od vojakov nabujskani ljudje niso hoteli čakati na uradno dovoljenje, ker zanje uradi sploh niso več obstajali. Oborožili so se s koli in sekirami ter kratkomalo vdrli v trgovino, razbili sode in zaboje, metali blago skozi okno na cesto in ropali, kakor se je komu izljubilo. Perko jih je še bolj razburil s svojo grožnjo, ko jim je z revolverjem v roki zaklical: „Ich schieße euch nieder, ihr windische Bagage“. Pri tem pobijanju in ropu so napravili za 217.000 K škode. Pripravili so si vozove, da si odpeljejo naplenjeno blago. Vdrli so tudi v trafiko ter pobrali, kar so našli tobaka.

Izmed glavnih plenilcev so ugotovili in zdaj obsodili sledeče:

Hrvata Antona Sambolec na 6 mesecev, Ivana Pavličič iz Huma na 2 mesece, Ferdinanda Kosi iz Zvaba na 2½ meseca, Matijo Sulek, Franca Pavličič, Franca Lah iz Huma na 2½ meseca, Miho Ivanuša iz Salovc, Ivana Bakše iz Litmerka na 6 tednov in Miho Ivančič iz Huma na 7 tednov težke ječe.

Najnovejša poročila.

Razkralj Nikita mrtev.

LDU Antibes, 2. marca. (Agence Havas.) Danes je umrl črnogorski razkralj Nikita. Njegova hčerka, italijanska kraljica in italijanski kralj sta bila brzojavno obveščena o njegovi smrti in se pričakuje njuno udeležbo na pogrebnih svečanostih, glede katerih pa natančni dan še ni določen.

Fašistovska divjastva v Trstu.

TIP Trst, 1. marca. Včeraj zvečer so fašisti raznesli po mestu govorico o nasilnem zasedanju Logatca po Jugoslaviji. To in dejstvo, da je bil v Kanfanaru ubit neki fašist, je dalo fašistom povod, da so sklicali na Piazza grande protesten shod. Po shodu so odšli pred Delavski dom v ulico Madoninino, vdrli v prostore, jih demolirali ter nazadnje poslopje zažgali. Delavski dom je zgorel do tal. Od tu so šli pred tiskarno „Edinost“, vdrli so v spodnje prostore bivše uprave, v no-

tranjost pa niso prišli, ker jih je policija še pravočasno pregnala. Pregnani izpred „Edinosti“ so napadli srbsko šolo ter jo demolirali. Na to so se razkropili po mestu, največ proti Sv. Jokobu ter streljali in divjali še pozno v noč.

TIP Trst, 2. marca. Ponedeljkovim dogodkom je sledila splošna stavka. Socialisti so priredili več zborovanj, fašisti pa so jih napadli. Pri „Stabilimento tecnico“ je prišlo do prave bitke. Tam so fašisti metali na delavce bombe. Pri tem so se vneli tudi objekti. Ogenj se je naglo razširil ter povzročil ogromno škodo. Do spopadov je prišlo tudi drugod. Bombni atentati se ponavljajo. Sole, trgovine, gostilne, kavarne, vse je zaprto. Danes je bilo proglašeno izjemno stanje. Po ulicah patrolirajo ojačene čete karabinierjev in vojsstva.

TIP Trst, 2. marca. Vest, da so uničeni stroji tiskarne „Edinost“ ni resnična. „Edinost“ je izšla včeraj popolnoma in tudi danes, seveda z veliko zamudo.

Enodomni sistem.

TIP Beograd, 2. marca. Včeraj je razpravljajl ustavni odbor o važnem vprašanju, ali naj obvelja v naši državi načelo enega parlamenta, ali naj se uvede tudi senat. Debata je bila zanimiva, vanjo so posegle skoro vse stranke. Po debati se je vršilo glasovanje, pri katerem je dvodomni sistem propadel, ker je glasovala velika večina za enodomni sistem.

Spori med muslimani in med zemljoradniki.

TIP Beograd, 2. marca. Včeraj je tu zboroval plenum muslimanskega kluba. Sestavil se je predlog, katerega je dr. Karamehmedović potem izročil Pasiću. V klubu se je pojavil spor radi vprašanja ali naj muslimani vstopijo v vladu ali ne. Ena struja je za vstop, druga pa je proti vstopu. Danes ali jutri se bo vršilo o tem vprašanju glasovanje. Pričakuje se, da bo zmagała struja, ki je za vstop v vladu, ker je nasprotna struja nedvomno šibkejša. Istočasno so danes zborovali tudi zemljoradniki in tudi med njimi ni prišlo do sporazuma. Kakor muslimani, tako bodo tudi zemljoradniki tekom prihodnjih dni glasovali o tem vprašanju. V slučaju, da bi zmagała struja, ki je proti vstopu, bodo slovenski in bosanski zemljoradniki najbrže izstopili iz kluba.

Razmere na Slovaškem.

LDU Praga, 1. marca. V današnji seji poslanske zbornice je podal ministrski predsednik Cerny podrobno poročilo o dogodkih v Krumpahu. Ko je govornik stopil na govorniško tribuno, so ga sprejeli komunisti z burnimi vzkliki. Med njegovim izvajanjem je prišlo do razburljivih prerekanj in nemirov med komunističnimi poslanci in zastopniki meščanskih strank. Ministrski predsednik je ugotovil, da je imela stavka politično ozadje. Delavstvo drugačnega političnega naziranja je bilo prisiljeno, da vstopi v organizacije, ki temeljijo na 3. internacionali. Državni varnostni organi, ki so imeli nalog, da izvedejo preiskave, so bili predmet divjega sovražstva in delavstvo jim je grozilo z maščevanjem. Orožniki so se poslužili orožja šele, ko je bilo njihovo življenje ogroženo. Na predlog posl. Merta (socialno-demokratska levica) se odprla debata, tekom katere skušajo socialni demokratje in komunisti izvajanje ministrskega predsednika pobijati, dočim mešč. strank bradijo njegovo stališče. Posl. Beran izjavlja, da razmere na Slovaškem spominjajo na razmere v Sibiriji. Ječe so nabito polne in tajnostne smrtno obsodbe se izvršujejo. Korupcija je nepopisna. Obžalovanje vredna napaka je, da je vlada poslala najslabše uradništvo na Slovaško. Slabo gospodarstvo je napravilo iz Slovaške drugo Bosno, na kateri se bo razbila država. Poslanec Jung meni, da se sistem nasiltev ne uveljavlja samo na Slovaškem, marveč da se razteza od Tatire do Sumave. Nadaljevanje debate se nato odgodi do četrta.

Koncert Simenc-Mezgečeva se vrši dne 4. t. m. v kazinski dvorani!

Gospodarstvo, trgovina.

Borza 1. marca.

Zagreb: Berlin 237'50—238, Italija 546-547.—, London 576-578, New-York 148'25-0, Pariz 1070-1075, Praga 187'—187'50, Švica 2450-2475, Dunaj 20'50—20'65. Valute. Dolari 146—146'50, avg. krone 21'50—22, carski rublji 0—70, francoski franki 1035, napolendoni 490—498, nemške marke 235—236, romunski lej 193—195, italijanske lire 530, čehoslovaške krone 180—182.

Dunaj: dinarji 1935—1955, dolari 714—718, franc. franki 5145-5185, švic. franki 11.937.50-11.987.50, lire 2632-2653, češke krone 897'00—903'00, madž. krone 144'00—000, nemške marke 1151'00—1157, poljske marke 76.50—78.50, funti 2790—2810.

Curich: Berlin 9.72%, New-York 603'00, London 23'40, Pariz 43'15, Milan 22'—, Praga 7.50, Budimpešta 1.30, Zagreb 4.10, Varšava 0.68, Dunaj 1.30, avstrijske krone —.90.

Pogoji za izvoz ovsa. Ministrstvo trgovine in industrije sporoča trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da je vojno ministrstvo v sporazumu s trgovskim ministrstvom v smislu sklepa ekonomsko-financijskega komiteta ministrov z dne 17. t. m. določilo za izvoz dovoljenih 8000 vagonov ovsa sledeče pogoje: 1. Izvoznik mora predvsem prijaviti vsako količino ovsa, ki jo želi izvoziti vojnemu ministrstvu. Od te množine zadrži vojno ministrstvo 10% za lastno potrebo. Mesto oddaje za te količine določa vojno ministrstvo. Izvozniku se plača takoj po oddaji določenega odstotka ovsa protivrednost 72 dinarjev za 100 kg, ki odgovarja povprečni tržni ceni zadnjega polletja. O oddaji da vojno ministrstvo izvozniku certifikat, ki mu služi kot potrdilo za carinske oblasti, da so zahteve vojnega ministrstva izpolnjene in da vodijo evidenco, da se določeni kontingent ovsa ne prekorači. Na podlagi tega potrdila odpremljo carinske oblasti oves proti plačanju 10 dinarjev izvozne carine za 100 kg, dalje plačanju prometnega davka in osiguranju valute.

Nova podjetja v Bosni. Naprosile so se naslednje komisije za nova podjetja v Bosni: »Motorni mlins d.d. v Petrovem Polju (pri Bielinu). Osnovni kapital en milijon kron; »Tovarna perila d. d. v Sarajevu z enako glavnico; »I. bosanska tovarna za konzerviranje sliv« v Brčju; »Tara« v Foči s glavnico 4 milijonov kron; lesno podjetje »Bistrica« glavnica 8 milijonov kron in »Hercegovska pivovarna« Mostaru s glavnico 12 milijonov kron.

Uvozna carina na papir. V beograjskih novinarskih krogih vlada razburjenje radi vestih o uvozni carini

za navaden novinarski papir, ker se skoro vsi beograjski listi tiskajo iz tega; kakor se pa doznavajo, se to vprašanje sploh še ni obravnavalo in da bode ostala uvozna carina za navaden in rotacijski papir ista. Vest o tej nameri zvišanja uvozne carine, ki so zašle v liste, se smatra kot nalašč lansiran predlog zainteresiranih krogov. Radi tega se je podal tajnik tipografskega društva v Zagrebu v Beograd.

Likvidacija agrarne banke v Skoplju. V nedeljo dopoldne se je vršila seja finančno-gospodarskega ministrskega odbora, pri kateri se je sklenilo likvidacijo agrarne banke v Skoplju. Delovanje tega denarnega zavoda preide na upravo narodnega fonda, ki bo ustanovila v Makedoniji 3 podružnice. Glavna naloga teh filijalk bo, da daje kmetovalcem zelo ugodne kredite.

Dunajski gradbeni industrijaletci in mi. Naša država vodi pogovore s poedinimi dunajskimi industrijsko-gradbenimi podjetji radi intenzivne gradnje stavb v naših glavnih mestih. Več tozadevnih gradbenikov je že poslalo svoje ponudbe.

Češko-romunska trgovska pogodba. Pogajanja med Romunijo in Čehoslovaško radi trgovske pogodbe med obema državama so se dokončala v soboto. Podpisal se je provizorni, za oba dela ugodni pakt. Isti se nanaša razen gospodarskih vprašanj tudi na plostvo in transporte ter na uklinjenje sekvistrov.

Grška trgovska zbornica v Trstu. Kakor se poroča, se je ustanovila te dni v Trstu grška trgovska zbornica. Predseduje mu trgovski strokovnjak dr. Efenduli. Cilj je intenzivnejše razvijanje prekomorske trgovine med Trstom in Grško.

Uvoz pšenice v Anglijo. Angleško trgovsko ministrstvo je objavilo, da je uvoz pšenice iz raznih dežel osvobojen vsake državne kontrole.

Avstrijski uvoz in izvoz prošlega leta. Statistika avstrijskega uvoza v letu 1920 iskazuje sledeče: premoga 31,170.000 stot., žita 2,645.000, moke 1,990.000, krompirja 1,206.000, sočiva 774.000, piva 150.000 hl., vina 728.000 hl., jestvin 790.000, mineralnega olja 572.000, bombaža 42.000, cementa 410.000, surovega železa 263.000, železnih fabrikatov 264.000, železnih izdelkov (?) 350.000, strojev 188.000, soli 160.000, kemikalij 688.000 in odpadkov 468.000. Izvozilo se je: drvi 3,300.000, magnezita 623.000, rude 1,223.000, sladkorne repe 14.000, papirnatega blaga 716.000, železa 775.000, železnih polfabrikatov 388.000, železnega blaga 608.000, neplemenitih kovin 83.000, strojev 235.000, vozil 101.000, kemikalij 431.000, žveplenk 70.000 in odpadkov 510.000 stotov.

Primanjkljaj nemških državnih železnic. Iz Berlina se poroča: V sosvetu strokovnjakov ministrstva državnega prometa se je pogajalo o zvišanju pristojbin za osebni in blagovni promet in pretesaval načrt etata državnih železnic, ki predvideva za leto 1921 krog 31.18 milijard na izdatkih in 16.8 na prejemkih. Primanjkljaj 14 milijard se upa pokriti s pristojbinskimi zvišanji. Cene za osebni promet pri kilometru bi znašale po dosedanjih informacijah za 4 razred 13, 3 razred 19.6, 2 razred 32.6 in 1 razred 68.6 pfenigov. Nove pristojbine bode v veljavi s 1. junijem t. l.

Angleško-češka trgovina. Iz Prage se javlja: Med čehoslovaškimi in angleškimi tekstilnimi tvornicami se je sklenila pogodba, po kateri bodo uvažale angleške tvornice bombaž in izvažale gotovo blago iz Čehoslovaške. V ta namen se ustanovi v Londonu 2 angleški banki in tvrdke bombaževine. Glavnica znaša skoraj en milijon funtov šterlingov.

Češki izvoz premoga. Čehoslovaški izvoz premoga je znašal v letu 1920 skupno 4,886.783 ton, medtem ko je bilo v prejšnjem letu samo 3,995.000 ton eksporta. Izvozilo se je: V Nemčijo 2,436.958 ton, v Avstrijo 1,727.728 ton, na Poljsko 686.888 ton in ostali del v Jugoslavijo, Romunijo in Madžarsko.

Trgovina v Litvinski svobodna. Provizorični upravni svet centralne Litvinske je osnoval projekt, s katerim naj bi se regulirala notranja in zunanja trgovina. Projekt odreja popolno svobodo notranje trgovine, kakor tudi izvoza, izvezemši kovin, kož in lesa. Trgovina s Poljsko je svobodna carine.

Nabava blaga iz Poljske. Poljska industrija nudi na prodaj sledeče produkte: belilo, akvarelne barve, ojnate barve v tulcih, lake, minij, cink in cinkovo lepilo, radirke, svetiljke za karbid, košarsko delo, sukno, umetno volno, volneno in volvolneno blago, želez'ne itd. itd. Natančneje pri zagrebški obrtni in trgovski zbornici.

Čehoslovaško državno posojilo. K četrtemu čehoslovaškemu državnemu posojilu, katerega popisovalni rok se je podaljšal za nekaj tednov, se je vplačalo že eno milijardo čehosl. kron. Kakor znano, se lahko zamenja za to posojilo 75% obligacije bivšega avstrijskega državnega posojila.

Čehoslovaško-jugoslovenska trgovska zbornica v Beogradu. Iz Beograda se javlja, da je dosel v Beograd naš praški konzul dr. Hribar ter konferiral s zastopnikom trgovskega ministra dr. Krizmanom o ustanovitvi čehoslovaško-jugoslovenske trgovske zbornice v Beogradu po načrtu pariške zbornice.

Čehoslovaška lesnim trgovcem. V Pragi se je osnovalo društvo izvoznikov lesa, ki bodo posredovali med celokupno čehoslovaško zunanjo trgovino. To novo društvo bi rado imelo zvezo z lesnimi trgovci drugih dežel.

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Fran Voglar.

Mala oznanila.

Stanovanje za zamenja. 5 minut od glavnega kolodvora, 3 sobe s pritliklinami (v »vili«, toraj velik vrt in dvorišče) se zamenja z dvema ali tremi sobama v mestu. Naslov v upravnistvu »Tabora«. 287

Oddati je takoj po zmerni ceni pisalni stroj »Adler«, dober fabrikat in zelo priročen. Pisava lepa in tudi za slovenščino in srbohrvaščino. Naslov v upravi.

Kot

družabnica

ali

poslovodkinja

s kavčijo, s trgovsko izobrazbo in prakso, bi pristopila v kako že vpeljano trgovino s specijalnim blagom. Ponudbe na Anončni in informačni zavod »VEDEZ«, Maribor, Slovenska ulica 6. 128

Razprodaja

damskih slamnikov (dunajskih modelov) v hotelu »UNION« v torek 1., sredo 2. in četrtek 3. t. m. po jako nizkih cenah! 285 2-2

Razjedni kamen

(Atznatron 130%)

se dobi pri

J. Laufer-ju, Gosposka ulica 46.

F. & A. UHER

Podružnica Maribor

Tel. 344 Slovenska ul. 8 Tel. 344

Premog

272 za domačo kurivo na razpolago. 2-2

Mariborska eskomptna banka

v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 11

Podružnice: Murska Sobota in Velikovec.

Sprejema: Vloge na knjižice, na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

Daie kredite: Pod najugodnejšimi pogoji.

Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vso tu- in inozemska mesta.

Daie preduime: Na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkislantneje.